

Rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden pyydystäminen, Pukinjärvi, Vaasa

Asia

Hakemus luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä poikkeamiseksi rauhoitettujen eliölajien pyydystämiseen inventointia varten: Isolampisukeltaja (*Graphoderus bilineatus*) ja jättisukeltaja (*Dytiscus latissimus*).

Vireilletulo

11.9.2025

Hakija

Sitowise Oy

Hakemus

Hakija hakee ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 83 § mukaista poikkeuslupaa saada poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisesta kiellosta pyydystää rauhoitettujen lajien yksilöitä tutkimustarkoitusta varten. Poikkeamislupahakemus koskee kahta sukeltajakuoriaislajia, joita mahdollisesti esiintyy Pukinjärvessä, Vaasassa. Lupaa haetaan kuoriaisselvitystä varten. Selvitystä hyödynnetään Pukinjärven kunnostusprojektissa.

Kohdekuvaus

Pukinjärvi sijaitsee Vaasan kaupungissa noin 4 km etäisyydellä keskustasta pohjoiseen Järven vesipinta-ala on noin 29 ha ja sen keskisyvyys on noin yksi metri. Pukinjärven ekologista tilaa ei ole luokiteltu. Järvivesi on hapanta.

Pukinjärveä ovat kuormittaneet erilaiset teollisuustoiminnot 1800-luvun lopulta saakka. Vuosikymmeniä kestäneen teollisen toiminnan aikana järveen ja etenkin sen sedimenttiin on päätynyt erilaisia haitta-aineita, jotka aiheuttavat ympäristö- ja terveysriskejä. Pitoisuudet ovat korkeita erityisesti arseenin ja eräiden muiden metallien osalta. Myös joitakin orgaanisia haitta-aineita (esimerkiksi DDT:tä esiintyy sedimentissä selvästi kohonneina pitoisuuksina).

Sukeltajakuoriaisten esiintyminen alueella

Sukeltajakuoriaisista ei ole aiempia havaintoja Suomen Lajitietokeskuksen vapaasti saatavissa olevissa aineistoissa (katsottu 09/2025). Alueelta ei ole tiedossa aiempia kuoriaisselvityksiä.

Pohjanmaan ELY-keskuksen mukaan (palaveri Kemiran ja Pohjois-Pohjamaan ELY-keskus 14.8.2025) järvessä voi silti esiintyä jättisukeltaja- ja isolampisukeltaja -kuoriaisia.

Vaikutukset

Kuoriaisia selvitetään haavimalla ja rysäpyynnneillä syksyllä 2025 ja avovesikaudella 2026. Kahta menetelmää hyödyntämällä on mahdollista saada parempi kokonaiskuva alueen sukeltajakuoriaistilanteesta. Kuoriaisselvityksestä vastaa kokenut asiantuntija. Haavinnassa pyydystetään aikuisia yksilöitä vesistön rantavyöhykkeeltä käyttämällä haavia. Paras aika haavimiselle on kesällä (isolampikuoriaisen osalta touko-kesäkuu). Haavinta on toimiva pyydystyskeino, mutta kattaa vain pienen osan alueesta. Lisäksi se on melko sattumanvarainen pyydystyskeino. Kuoriaisselvityksessä käytetään myös sukeltajakuoriaisille suunniteltua syöttirysää, jossa kuoriaisia houkutellaan syötein. Rysä asetetaan tukikepin varaan vesikasvillisuuden joukkoon. Rysä on osittain vedenpinnan yläpuolelle, jotta sukeltajat saava rysään joutuessaan happea. Rysät koetaan muutaman vuorokauden välein.

Elävänä pyydystetyt kuoriaiset on mahdollista palauttaa takaisin vesistöön. On kuitenkin mahdollista, että pieni osa kuoriaisista kuolee pyydystyksen aikana. Isojärven sukeltajakuoriaispopulaatioon kohdistuva vaikutus on lähinnä väliaikainen ja pieni.

Asian käsittely

Hakija on toimittanut maanomistajan suostumuksen 19.9.2025.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) myöntää hakijalle luvan poiketa isolampisukeltajan ja jättisukeltajan luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2026 saakka.
2. Hakijalla tulee olla voimassa muut toiminnan mahdollisesti edellyttämät luvat.
3. Hakija vastaa siitä, että muut toimintaan osallistuvat henkilöt noudattavat lupapäätöstä.
4. Tämä päätös ei anna lupaa lajien hallussapitoon tai kuljetukseen.
5. Lajimääritystä varten pyydetty yksilöt tulee palauttaa löytöpaikkaansa välittömästi tunnistamisen jälkeen.
6. Yksilöiden tappamista tulee lähtökohtaisesti välttää, mutta sen voi suorittaa sukeltajakuoriaislajien toukkien osalta, mikäli se on välttämätöntä lajinmäärittelyn vuoksi.

7. Hakija voi käyttää työssään avustajia. Avustajien nimet on mainittava ELY-keskukselle toimitettavassa raportissa.
8. Hankkeen loppuraportti ja tutkimustulokset tulee toimittaa Lupa- ja Valvontaviranomaiselle niiden valmistuttua, kuitenkin viimeistään 1.2.2027. Kartoituksesta saadut tiedot, mikäli lajeja havaitaan, tulee tallentaa Laji.fi -järjestelmään.
9. ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli luvan käytössä ilmenee väärinkäytöksiä.
10. Tämä päätös tai sen kopio on pidettävä mukana luvan mukaisen toiminnan aikana ja esitettävä vaadittaessa

Perustelut

Isolampisukeltaja, *Graphoderus bilineatus* ja jättisukeltaja, *Dytiscus latissimus*, ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IVa mukaisia tiukkaa suojelua vaativia eliölajeja.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisesti Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa rauhoitussäännöksistä tutkimustarkoituksiin, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Edellä 78 §:ssä tarkoitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen:

1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;

4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

ELY-keskus katsoo, että hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät aiheuta vaaraa lajin suotuisan suojelutason saavuttamiselle. Löydetty yksilöt palautetaan takaisin veteen, joten häiriö on tilapäinen. Lajien kanta on viimeisimmän uhanalaisuusarvion mukaan elinvoimainen ja yksittäisten yksilöiden tappamisen tutkimustarkoituksiin ei katsota vaarantavan lajin suotuisaa suojelutason saavuttamista. Lähtökohtaisesti tappamista tulee välttää, mikäli muu tyydyttävä ratkaisu on lajin tunnistamisen kannalta mahdollinen. Kartoituksella saadaan myös tietoa lajin esiintymisestä ja levinneisyydestä, mikä edesauttaa lajin suojelua ja huomioimista muussa alueen käytössä.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentissa säädettyyn viitaten ELY-keskus katsoo, ettei kyseisten tiukkaa suojelua vaativien lajien kartoittamiselle hakemuksessa esitetyillä menetelmillä ole muuta

tydyttävää ratkaisua. Käytettävät kartoitusmenetelmät ovat parhaalla mahdollisella tavalla tarkoitukseen soveltuvia ja niistä aiheutuu hyvin vähän haittaa mahdollisille esiintymille ja yksilöille. ELY-keskus pitää poikkeamista tiukasti suojeltujen lajien rauhoitussäännöksistä tarpeellisenä luonnonvaraisen eläimistön suojelemiseksi. Lajien levinneisyyskuvasta on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdollista saada tietoa ainoastaan tarkoitukseen soveltuvilla tutkimusmenetelmillä. Tietoa voidaan käyttää lajien suojelun edistämiseen.

Päätöksen täytäntöönpano

Toimenpiteillä edistetään sukeltajakuoriaisten suojelua ja tutkimusta. Toimenpiteiden aloittamista ei voida lykätä vaarantamatta niiden onnistumista. Päätöksen täytäntöönpanoa ei siten voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Edellä mainituin perustein ELY-keskus päättää lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 §:n 3 mom. nojalla, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Sovelletut lainkohdat ja määräykset

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70 §, 78 §, 83 §
Hallintolaki (434/2003) 34 § 2 mom.
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 § 3 mom.
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (2003/13) 19 §

Tiedoksianto

Päätös annetaan tiedoksi tavallisena tiedoksiantona jakelulistan mukaisesti ja lisäksi yleistiedoksiantona. Yleistiedoksianto julkaistaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen nettisivulla.

Lisätiedot

Johanna Mykkänen, puh. 0295 502 7037,
sähköposti: johanna.mykkanen@elykeskus.fi

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyminen

Asiakirja on valmisteltu luonnonsuojelun valvontaryhmässä ja hyväksytty sähköisesti viranomaisen järjestelmässä. Asian on esitellyt

ylitarkastaja Johanna Mykkänen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Johanna Kullas. Tieto hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Valitusosoitus

MAKSU

Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin ja opetustarkoituksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

PÄÄTÖS

Hakija, sähköinen tiedoksianto

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Vaasan kaupunki
Natur och Miljö r.f.
Suomen luonnonsuojelupiirin Pohjanmaan piiri
Vaasan ympäristöseura ry
LSY Tapiola -Pohjanmaa ry

Tämä asiakirja EPOELY/8153/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/8153/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mykkänen Johanna 24.09.2025 11:48

Ratkaisija Kullas Johanna 24.09.2025 12:53